

Meðvirkni gagnvart sjúklingum og aðrar hindranir

Sigurður R. Guðmundsson

Ingi Þór Eyjólfsson

Áfengis- og vímuefnaráðgjafar

Skógar 2009

Nýr ráðgjafi í starfi

- Nýr ráðgjafi í starfi kemur með:
 - Viðhorf
 - Bakgrunn
 - Þekkingu/menntun
 - AA/Al-Anon
 - Bæði kostir og gallar
 - Smitast inn í starfið
-

Algeng mistök ráðgjafa

▣ Viðhorf

- ▣ Faglegur en persónulegur
- ▣ Endurspeglun (counter-transference)
- ▣ Gefa grúppunni rými

▣ Verklag

- ▣ Undirbúningur
- ▣ Reglur
- ▣ Nýir sjúklingar
- ▣ Vinna í takt

▣ Þekking

- ▣ Meðferðarstig
- ▣ Raunhæfar væntingar

Faglegur en persónulegur

Of „faglegur“

- Vélrænn
- Gefur ekkert upp
- Sýnir enga hluttekningu
- Talar á „faglegu tæknimáli“ sem sjúklingur á erfitt með að skilja

Of persónulegur

- Faðmar sjúklinga
- Talar um vandamál í einkalífi við sjúklinga
- Grætur með sjúklingnum
- Styðst ekki við faglega þekkingu, einungis við eigin reynslu

Faglegur en persónulegur

- Þarf faglega þekkingu en þarf jafnframt að sýna hluttekningu
- Hvað er gagnlegt fyrir sjúkling að vita
 - Fráhvörf – skýra líðan sjúklings út frá neyslunni
 - Síðhvörf – viðbrögð við streitu
 - Gefa von
 - Hrósa sjúklingi
- Ráðgjafinn þarf að vita **fyrirfram** hvað hann ætlar að segja ef hann er spurður persónulegra spurninga.
 - Dæmi : Ert þú alkóhólisti/aðstandandi?
 - Dæmi : Ertu nýbyrjaður í starfi?

Endurspeglun

- Koma auga á endurspeglun (counter-transference)
- Tilfinningar og/ eða skoðanir ráðgjafa gagnvart sjúkling trufla meðferðarsamband
 - Dæmi: Sjúklingur minnir mig á pabba minn sem drakk.
 - Dæmi: Sjúklingur er með geðsjúkdóm.
 - Dæmi: Ráðgjafi hringir í meðvirkan aðstandanda og verður reiður út í sjúklinginn.
 - Dæmi: Ráðgjafi fær mann í meðferð sem hefur fengið dóm vegna vanræðis og er þess vegna í gætt.

Gefa grúppunni rými

- Að eyðileggja grúppuvinnu með því að leysa öll vandamál fyrir einstaka grúppumeðlimi.
 - Dæmi: Ráðgjafinn er miðpunktur grúppunnar, kemur með ráðin og ábendingarnar og gerir þar með grúppuna alla passíva (meðvirkni)
 - Dæmi: Ráðgjafinn talar síúklingna í kaf.
-

Undirbúningur

- Lélegur eða enginn undirbúningur fyrir grúppu.
 - Ef grúppur eru ekki þemaðar eða ekkert ákveðið verkefni er á dagskrá.
 - Ráðgjafinn þarf að undirbúa sig, hafa plan og varaplan svo grúppan verði ekki stefnulaus.

Grúppureglur

- Að gleyma að útskýra reglur fyrir grúppu.
 - T.d. Trúnaðinn, að mæta vímaður(göngudeild), stundvísi, tillitssemi og kurtæsi.
 - Hafa skriflegar reglur og ræða þær við sjúklinga.

Nýjir sjúklingar

- Mistök við að gera nýjan meðlim hluta af grúppunni.
 - Leyfa þeim að kynna sig.
 - Ekki byrja á þeim
 - Leyfa sjúklingnum að átta sig. Fara meðalveginn.

Vinna í takt

- Að vinna hlutina öðruvísi en meðferðin býður getur ruglað sjúkling og gert hann afhuga meðferðinni.
- Getur oft verið afleiðing kunnáttuleysis.
- Vinna í takt við meðferðarstefnu
 - Dæmi : Verklag í grúppum, að byrja á nýja manninum.
 - Dæmi : Faðirvorið eftir grúppur.
 - Dæmi : Ræða um æskuna eða áföll í uppeldi (batastig)

Meðferðarstig

- Kunnáttuleysi á meðferðarstigum
 - Sjúklingur fer í gegnum ákveðin stig í batanum.
 - Ráðgjafinn þarf að hafa yfirsýn og skilning á hvaða verkefni er við hæfi hverju sinni.
 - Afeitrun: Batastig 1 & 2
 - Eftirmeðferð: Batastig 3
 - Göngudeild: Öll batastig

Afeitrun

- Batastig 1, 2 (Viðurkenning og lágmarksjafnvægi)
 - Sumir í afeitrun eru ekki komnir á 1. batastigið
 - Mótprói – dæmi : Unglingur sendur í meðferð og vill ekki hætta neyslu.
 - “Ætlarðu í eftirmeðferð?” eða “ætlarðu á AA fundi?”
 - Hvað á að ræða við unglingsinn? Hvaða stefnu á að taka?
 - Maður á 7. degi í afeitrun ætlar að hætta að drekka en ætlar að útskrifa sig til að fara beint í spori
 - Látum hann bara fara heim?
 - Hvað myndi reyndur ráðgjafi gera?

Afeitrun

- Kvíðin kona í fráhvörfum vill ræða kynferðislegt ofbeldi eftir ASI viðtal og er í miklu uppnámi.
 - Segir maður: “Viltu ræða þetta við mig?”
 - Segir maður: “Nei þetta er ekki viðeigandi!”
 - Hvað myndi reyndur ráðgjafi gera?
- Ungur maður í amfetamínfráhvarfi er að ræða að skilja við konuna sína eftir 6 ára hjónaband.
 - Segir maður: “Hvað vilt þú gera?”
 - Hvað myndi reyndur ráðgjafi gera?

Eftirmeðferð

- Batastig 3 (Sátt og lært að leysa vandamál án vímuefna)
 - Fólk getur verið tvístígandi í eftirmeðferð.
 - Unglingur ætlar að hætta að reykja hass en finnst áfengi ekki vera vandamál hjá sér.
 - Segir maður: “Þú gerir þér grein fyrir því að þú verður að hætta að drekka líka!!” eða “þú verður að fara heim!”
 - Hvað myndi reyndur ráðgjafi gera?

Eftirmeðferð

- Kona í eftirmeðferð segist vera meðvirk og vill eingöngu ræða það.
 - Segir maður: “Segðu mér frá því”?
 - Hvað myndi reyndur ráðgjafi gera?
 - Miðaldra maður í eftirmeðferð segir í grúppu að hann hafi lent í einelti. Grúppufélagar byrja að spyrja út í það.
 - Hvað á ráðgjafinn að gera?
-

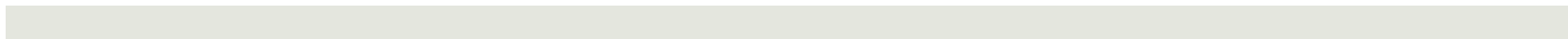
Göngudeild

- Göngudeild

- Fólk getur komið á öllum batastigum í göngudeild.

- Mikilvægt að mæta fólki þar sem það er stutt hverju sinni.

- Á við um öll svið meðferðar

Raunhæfar væntingar

- Óraunhæfar væntingar til sjúklings/grúppu
 - Ráðgjafinn verður óþolinmóður/reiður með gang grúppunnar eða gengi ákveðinna sjúklinga innan hennar.
 - Dæmi : Sjúklingur ætlar að hætta vímuefnaneyslu en halda áfram bjórdrykkju.(með virkni/ AA umhverfið?)
 - Dæmi : Sjúklingur ætlar að vinna svarta vinnu.
 - Ráðgjafinn þarf að horfa til lengri tíma.
 - Mæta sjúklingi þar sem hann er staddur.
 - Skilningur á eftirköstum mismunandi vímuefna.

Samantekt

- Ráðgjafar taka ýmislegt með sér í starfið sem bæði getur gagnast þeim eða staðið þeim fyrir þrifum.
 - Við þurfum að gera okkur grein fyrir viðhorfum okkar og þekkja kosti okkar og galla.
 - Við þurfum að gera okkur grein fyrir því hvar sjúklingurinn er staddur í batanum.
-

Heimildir

- Cohen, W. E og Inaba, D. S. (2000) *Uppers, downers, all rounders* (4. útgáfa). Iowa: CNS Publications.
- Tekið frá Geoffrey L. Greif, University of Maryland

Ta kk fyrir
